

KRITISKE ANALYSER

Henrik Herløv Lund, økonom – cand. scient. adm.

FINANSLOVSFORSLAG FOR 2019

er ingen gavebod, men en sparekniv.

MINIRAPPORT

Rapport nr. 68, 08.10.18, udbygget 09.10.18, opdateret 31.12.18
Henrik Herløv Lund, økonom og samfundsdebattør - cand. scient. adm.
www.henrikherloevlund.dkherloevlund@mail.dk

Forlaget Alternativ, Engelstedsgade 54, 1. sal, 2100 København Ø.

ISBN: 978-87-92807-52-6

EAN: 9788792807526

RESUME:

Manchet:

VLAK – regeringen forsøger at give det indtryk, at finanslovsforslaget for 2019 er en gavebod.

Men ud af 4,2 mia. kr. i angiveligt velfærdsloft er kun 800 mio. kr. nye penge.

Og med en smaltvækst på kun 0,4 pct. i det offentlige forbrug vil velfærden ikke engang følge med det demografiske træk på 0,7 pct.

Og velfærden vil slet ikke følge med velstandsudviklingen, hvilket kræver 1,1 pct.

Finanslovsforslaget for 2019 repræsenterer reelt en sparekniv.

SAMMENFATNING:

1. Finanslovsforslaget for 2019 er IKKE et løft af velfærden.

Regeringen har i forbindelse med finanslovsforslaget for 2019 gerne ville skabe et indtryk af en "gavebod" af velfærdsforbedringer.

MEN: Når man kigger reformforslagene efter i sømmene, viser det sig dog, at der ikke er sat mange nye penge af til reformerne, hvilket ikke er overraskende al den stund, at regeringen i sine første år i stedet for velfærd har prioriteret skattelettelser, som den har uddelt god 23½ milliarder af.

Nærmere bestemt begrænser de egentligt nye penge til velfærd i finanslovsforslaget sig til 0,8 ud af det angivelige løft på 4,2 mia. kr. Hertil kommer, at det offentlige forbrug på ingen måde løftes med de samlede 4,2 mia. kr., inklusive dem til kommuner, regioner og satspulje.

For ifølge regeringen skal det offentlige forbrug i 2019 kun stige med 0,4 pct. svarende 2,2 mia. kr. Det – og kun det - er hele løftet i finanslov, økonomi aftaler og satspulje.

Resten af de 4,2 mia. kr. = 2,0 mia. kr. skal altså findes blandt de allerede eksisterende midler til velfærd dvs. ved omprioriteringer og besparelser.

2. Enkeltområder i finanslovsforslaget: Småforbedringer skal dække over fortsat sparepolitik.

Så få penge til så mange initiativer betyder, at leverpostejen smøres utroligt tyndt ud. Regeringens velfærdsforbedringer skal således syne af langt mere end de i virkeligheden udretter med den beskedne finansiering – det er mere spin end realitet.

Grøn milliard slår ikke til.

Et af regeringens slagnumre i forbindelse med finanslovsforslaget er udmeldingen om, at salget af benzin og dieselmotorer skal ophøre i 2030.

I den forbindelse foreslår regeringen i finanslovsforslaget – over 4 år – at prioritere ”en grøn milliard” = 250 mio. kr om året til reduktion af drivhusgasser, bedre miljø herunder renere luft i de større byer og mere natur.

MEN: Vedrørende reduktion af drivhusgasser har Klimarådet alene å transportområdet udpeget det som en minimumsmålsætning, at der i 2030 skal være 500.000 el-biler i Danmark.

Men alene at få 500.000 elbiler på vejene frem til 2030 vil koste 250 mio. kr. om året – i 10 år. Hermed slutter udgifterne til reduktion af drivhusgasser imidlertid ikke, idet der oveni kommer udgifter til initiativer hertil i landbrug og boliger. Og så er der yderligere udgifter til reduktion af luftforurening

Regeringens ”grønne milliard” slår derfor på ingen måde.

Erhvervsskoleløft reelt en besparelse.

Hertil kommer, at regeringen i flere af de mere tungtvejende initiativer i finanslovsforslaget i vidt omfang opererer med, at hunden fodres med egen hale.

Regeringen erklærer fx i finanslovsforslaget – som beskrevet foran - således, at man årligt vil afsætte 600 mio. kr. til bedre uddannelser, herunder navnlig til et erhvervsuddannelsesudspil.

Ifølge Undervisningsministeriet skal der over 4 år gå 1,4 mia. kr. heraf direkte til erhvervsskolerne. Men samtidig fastholder regeringen sit 2 procents årlige ”omprioriteringsbidrag”, hvilket over de næste 3 år vil koste erhvervsskolerne 1,3 mia. kr. Allerede hermed er der således ikke meget løft tilbage for erhvervsskolerne.

Men hertil kommer, at 2 - procents besparelserne allerede indtil nu har kostet skolerne 826 mio. kr. Heraf har de ganske vist fået 483 mio. kr. i såkaldt ”kvalitetspulje”. Men netto har skolerne således allerede indtil nu sparet 343 mio. kr.

Den samlede sum af hidtidige og fremtidige tilskud og besparelser er således en nettobesparelse for erhvervsskolerne på - 243 mio. kr. Regeringens løft af erhvervsskolerne ændrer således ikke på, at der samlet set er sparet på erhvervsskolerne, der selv altså mere end betaler ”regeringens løft”.

Tilbageføring af omprioriteringsbidrag skal dække over fortsatte – og langt større – besparelser på uddannelsesområdet.

Også det store slagnummer om, at VLAK fra 2022 vil tilbageføre midler til undervisning, uddannelse og kultur til de 3 områder, som de stammer fra, dækker over, at der reelt er tale om fortsat sparepolitik.

Regeringen vil i 2020 tilbageføre 479 kr. til undervisningsområdet, 288 mio. kr. til uddannelsesområdet og 75 mio. kr. til kulturområdet. MEN: Regeringen forudsætter samtidig, at de årlige 2 procents besparelser skal fortsætte.

Dette indebærer på uddannelsesområdet, at der i forhold til 2015 i 2022 brutto vil være sparet 4,3 mia. kr. i 2022 på erhvervs – og gymnasiale – og videregående

uddannelse. Selv efter regeringens ”tilbageføring” af 288 mio. kr. i 2022, vil ungdoms – og videregående uddannelser således tilsammen have godt 4 mia. kr. mindre end i 2015.

Den tilsyneladende generøse gestus med at tilbageføre de sparede midler kommer uddannelses- og undervisningsområdet således selv til at betale mange gange

3. Finanslovsforslaget for 2019 udhuler det offentlige forbrug.

Og ikke nok med, at der ikke er mange nye penge til velfærdsreformer, men regeringen afsætter samtidig alt for få penge til den eksisterende velfærd, således at denne med statsgaranti forringes og udhules.

I finanslovsforslaget for 2019 opereres med en realvækst i det offentlige forbrug på +0,4 pct., hvilket er en historisk lav vækst.

Hvad værre er, en så lav vækst i det offentlige forbrug vil ikke engang dækker behovet for tilførsel af flere ressourcer som følge af, at der bliver flere ældre på pension, for hertil kræves en årlig realvækst på 0,7 pct.

Og den af VLAK tilladte vækst vil slet ikke give udgifterne til velfærd mulighed for at følge med velstandsudviklingen, hvilket ellers er forudsætningen for, at der bliver råd til ny medicin, nye behandlingsformer og nye former for service.

For så skal den årlige realvækst op på 1,1 pct.

4. Oveni: Regeringen tvinger kommunerne til merbesparelser.

Hertil kommer, at regering og finansministerium i prognosen for det offentlige forbrug forudsætter, at kommunerne fuldt ud vil udnytte den i økonomiaftalen indeholdte ramme. Det har de imidlertid siden 2011 konsekvent IKKE gjort, idet kommunerne tværtimod - på grund af regeringens sanktionssystem - i de senere årsregnskaber har udvist merbesparelser på gennemsnitligt omkring 2½ mia.

Når dette efter al sandsynlighed derfor gentager sig ved udløbet af 2018, må det derfor forventes, at den reelle realvækst i offentligt forbrug pga. merbesparelserne i kommunerne vil være reduceret til EN LAVVÆKST på kun +0,2 pct. i det offentlige forbrug til velfærd.

Finanslovsforslaget for 2019 er således ingen gavebod, men en sparefinanslov, der vil udhule velfærden.

5. 2019 vil være fjerde år, hvor VLAK udsulter velfærden.

Og oveni denne udhuling af velfærden i 2019 kommer, at VLAK – regeringen ikke i noget år siden sin tiltrædelse af har afsat tilstrækkelige midler.

Tværtimod mangler der siden 2015 op mod 6 mia. kr. i det offentlige forbrug førend det demografiske træk er dækket ind.

6. Sammenhængsreform og afbureaukratisering er en del af spareøvelsen.

Samtidig med finanslovsforslaget har regeringen fremlagt en såkaldt "Sammenhængsreform" og som led heri et "afbureaukratiseringsprogram". Ifølge regeringen vil det kunne reducere spildtid svarende til en besparelse på 4,2 mia. kr. over 4 år. Regeringens beregninger er imidlertid forbundet med kæmpeusikkerhed og der er derfor berettiget tvivl om, hvorvidt de angivne mål overhovedet kan nås?

Ydermere hævder VLAK – regeringen, at disse penge skal komme velfærden til gode og ikke vil blive sparet. MEN den kontante baggrund er, at regeringen brugte 23½ mia. kr. til skattelettelserne i dens første år og at der i de nærmest kommende frem til år 2022 er meget få penge i det økonomiske råderum. Derfor har regeringen satset på, at man kunne strække de offentlige budgetter mere og gøre den offentlige sektor mere effektiv, så den både kunne "køre længere på literen" og "køre nye veje".

Spørgsmålet er derfor nok, om reformen snarere end at skulle medføre en reel effektivisering er tænkt som en anledning/forhåndsbegrundelse for at spare? Dvs. at regeringen ikke venter og ser, om forandringerne rent faktisk frigiver nogle penge, men bare i forbindelse med aftaleforhandlingerne høster det som en besparelse rundt omkring i kommunerne, som disse så efterfølgende må se, om de rent faktisk kan realisere?

På denne måde vil regeringen ikke direkte have taget noget fra nogen i ældre eller dagtilbudssektor. Men med mindre kommunerne selv kan høste de angivne besparelser, vil kommunerne have så meget mindre at gøre godt med til velfærden på de pågældende områder. Og så må kommunerne selv ud og svinge sparekniven. Regeringen kan for sit vedkommende vaske hænder og hævde, at man ikke har dikteret nogen besparelser, men i stedet givet gode ideer til at frigøre tid. Og man kan pege på kommunerne som ansvarlige for, hvis det ikke lykkes og man i stedet må skære i bemanning og service.

INDHOLDSFORTEGNELSE:

<i>RESUME:</i>	1
1. Finanslovsforslaget for 2019 er IKKE et løft af velfærden.	1
2. Enkeltområder i finanslovsforslaget: Småforbedringer skal dække over fortsat sparepolitik.	2
3. Finanslovsforslaget for 2019 udhuler det offentlige forbrug.	4
4. Oveni: Regeringen tvinger kommunerne til merbesparelser.	4
5. 2019 vil være fjerde år, hvor VLAK udsulter velfærden.	5
6. Sammenhængsreform og afbureaukratisering er en del af spare-øvelsen.	5
<i>INDHOLDSFORTEGNELSE:</i>	7
INDLEDNING.	8
DEL I: VLAK REGERINGENS FINANSLOVSFORSLAG.	9
1. Hovedlinjer i VLAK – regeringens finanslovsforslag for 2019.	9
2. Nye velfærdsreformer – men få nye penge i finanslovsforslaget!	12
3. Enkeltområder i finanslovsforslaget: Småforbedringer skal dække over fortsat sparepolitik.	14
DEL II: KONSEKVENSER AF FINANSLOVSFORSLAGET FOR DET OFFENTLIGE FORBRUG OG VELFÆRDEN.	19
4. Finanslovsforslaget udhuler i sig selv velfærden.	19
5. Endnu ringere udsigter for det offentlige forbrug i 2019 i lyset af kommune – og regionsaftaler.	23
6. Flerårsperspektiv: Langsom udmarvning af velfærden.	27
DEL III: REGERINGENS AFBIUREAUKRATISERINGS – OG SAMMENHÆNGSREFORM.	35
6. Indholdet i regeringens sammenhængsreform.	35
7. Økonomiske konsekvenser af regeringens Sammenhængsreform.	40
AFSLUTNING: Sammenfatning og konklusion.	46

INDLEDNING.

29. august 2018 fremlagde VLAK – regeringen sit finanslovsforslag for 2019. Det er regeringens sidste finanslov inden næste folketingsvalg og det mærkes.

Regeringen har samtidig med finanslovsforslaget fremlagt en sand byge af større og især mindre nye reformforslag, som tydeligvis er designet til frem til valget at skabe et indtryk af velfærdsvenlighed. Og dele af pressen har da også købt regeringens valgoftensiv og betegnet forslagene som ligefrem en ”gaveregn”.

I det følgende vil det blive undersøgt om dette holder og om VLAK – regeringen med finanslovsforslaget for 2019 pludselig har skiftet prioriterer fra skattelettelse til velfærd?

Analysen er opbygget i 3 dele:

I **del I** behandles finanslovsforslaget i sig selv.

I afsnit 1 redegøres først for hovedlinjerne i VLAK – regeringens finanslovsforslag. Dernæst analyseres og vurderes i afsnit 2 spørgsmålet om, hvor mange nye penge, som er afsat til nye velfærdsreformer? Og endelig analyseres og vurderes i afsnit 3 enkelte elementer i finanslovsforslaget.

Del II behandler finanslovsforslagets konsekvenser for det offentlige forbrug og velfærden.

I afsnit 4 analyseres og vurderes, hvorledes det offentlige forbrug og velfærden påvirkes af finanslovsforslaget som sådan?

Og i forlængelse heraf diskuteres i afsnit 5 udsigterne for det offentlige forbrug i lyset af kommuner og regionsaftalerne.

Del III omhandler endelig regeringens sammenhængsreform, som regeringen har fremlagt i forbindelse med finanslovsforslaget.

Her redegøres i afsnit 6 for indholdet af sammenhængsreformen mens afsnit 7 diskuterer de økonomiske konsekvenser heraf.

Sidst, men ikke mindst sammenfattes og konkluderes i afslutningen, der imidlertid bringes forrest i notatet som resume?

DEL I: VLAK REGERINGENS FINANSLOVSFORSLAG.

I det første afsnit herunder redegøres for hovedlinjerne i VLAK – regeringens finanslovsforslag.

Dernæst analyseres og vurderes i andet afsnit spørgsmålet om, hvor mange nye penge, som er afsat til nye velfærdsreformer?

Og endelig analyseres og vurderes i tredje afsnit enkelte elementer i finanslovsforslaget.

1. Hovedlinjer i VLAK – regeringens finanslovsforslag for 2019.

1.1. Velfærdsforslag.

VLAK – regeringens finanslovsforslag for 2019 bærer titlen: ”Større tryghed og mere nærhed”. ¹
Hovedelementerne i finanslovsforslaget: ²

- VELFÆRD: Ifølge regeringen gives med finanslovsforslaget en samlet løft af velfærden med 4,2 mia. kr. i 2019 ³ (nærmere diskussion heraf i afsnit 2)
- SUNDHED: Der afsættes i finanslovsforslaget 220 – 225 mio. kr årligt til bedre sammenhæng i behandlingen mm. og 100 mio. kr. 2019 – 2022 årligt til psykiatrien ⁴ som led i en ny samlet plan for psykiatriens udvikling. ⁵

¹) VLAK – regeringen: Større tryghed og mere nærhed – finanslovsforslag for 2019. Pjece <https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2018/08/stoerre-tryghed-og-mere-naerhed>

²) Jf. VLAK – regeringen: Finanslovspjece, s. 8 – 9.

³) Jf. Finanslovspjece, s. 10.

⁴) Jf. finanslovspjece, s. 11 og jf. finansministerens powerpoints til fremlæggelse af finanslovsforslaget, s. 13 og 14.
<https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2018/08/stoerre-tryghed-og-mere-naerhed>

⁵) Jf. finanslovspjece. S. 8 for oven.

- **ÆLDREPLEJE:** Til styrket ældrepleje afsættes 180 mio. kr. i 2019 og 175 mio. kr. årligt 2020 til 2022. ⁶
- **DAGINSTITUTIONER** ("1000 dages program"): Der afsættes 250 mio. kr. årligt til børn i sårbare og udsatte familier, herunder til ansættelse af 460 flere uddannede pædagoger samt kompetenceløft af 3500 pædagoger og dagplejere. ⁷

Tablet: Nye initiativer til løft af velfærden i 2019. ⁸

Mia. kr.	2019
Bedre sundhed	0,2
En ny, samlet plan for psykiatriens udvikling	0,1
Styrket ældrepleje	0,2
Bedre kvalitet i de første 1.000 dage	0,3

- **UDDANNELSE:** Til bedre uddannelser og "robust arbejdsmarked" afsættes årligt 600 mio. kr., herunder til erhvervsuddannelsesudspil. ⁹ Endvidere afsættes i 2022 842 mio. kr. til tilbageføring af omprioriteringsbidraget på uddannelses, undervisnings – og kulturområdet til de pågældende sektorer. ¹⁰

1.2. Andre områder.

- **SKAT:** Der afsættes 520 mio. kr årligt (fuldt indfaset) primært til afgiftslettelser ¹¹, herunder til nedsættelse af elvarmeafgiften for sommerhuse samt til yderligere punktafgiftslempelser

⁶) Jf. finanslovspjece, s. 11 midt for.

⁷) Jf. finansministerens powerpoints, s. 15 og finanslovspjecen, s. 11 for neden – 12 for oven.

⁸) Kilde: finanslovspjece, s. 10.

⁹) Jf. finanslovspjece, s. 8 midt for og finansministerens powerpoints, s. 17

¹⁰) Jf. finanslovspjece, s. 20 og powerpoints, s. 18.

¹¹) Jf. powerpoints, s. 20.

(185 mio. kr. i 2019)¹² og styrkelse af erhvervslivet. Desuden afsættes i 2019 299 mio. kr. til at styrke skattevæsenet.¹³

- **SIKKERHED OG RETSPOLITIK:** Der afsættes 200 mio. kr. årligt til styrket tryghed¹⁴, herunder reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet.¹⁵
- **MILJØ:** Der afsættes i finanslovsforslaget 250 mio. kr. årligt til reduktion af drivhusgasser, renere luft i større byer samt mere natur.¹⁶
- **KYSTBESKYTTELSE:** Finanslovsforslaget afsætter i 2019 ca. 115 mio. kr.¹⁷ og samlet set 1,1 mia. kr. til kystbeskyttelse frem mod 2024.¹⁸
- **FORHANDINGSRESERVE:** Finanslovsforslaget rummer 1,35 mia. kr. til forhandlingerne om finansloven.¹⁹

Herudover består finanslovsaftalen af en lang række mindre, konkrete nye initiativer²⁰, herunder samlet 100 mio. kr. årligt til en række kulturinitiativer i perioden 2019 til 2022.²¹

¹²⁾ Jf. finanslovsplanen, s. 23.

¹³⁾ Jf. finanslovsplanen, s. 32 for oven.

¹⁴⁾ Jf. finansministerens powerpoints, s. 19.

¹⁵⁾ Jf. finanslovsplanen, s. 22.

¹⁶⁾ Jf. powerpoints, s. 16.

¹⁷⁾ Jf. finanslovsplanen, s. 29.

¹⁸⁾ Jf. finanslovsplanen, s. 29 og powerpoints, s. 21.

¹⁹⁾ Jf. finanslovsplanen, s. 35 for oven.

²⁰⁾ Jf. oven anførte finanslovsforslag, s.

²¹⁾ Jf. finanslovsplanen, s. 33.

2. Nye velfærdsreformer – men få nye penge i finanslovsforslaget!

Som fremgået er der med finanslovsforslaget tilsyneladende lagt op til forbedringer af velfærden over en bred bank: Flere penge til sundhed, ældre, daginstitutioner, uddannelse, miljø og kultur.

Og VLAK – regeringen har dygtigt lanceret de forskellige initiativer drypvist frem til folketingets åbning og dermed fået maksimalt presseopmærksomhed om de enkelte nye initiativer.

Dygtigt, men med et meget højt element af spin.

2.1. Meget få nye penge.

Ifølge regeringen selv udgør det samlede løft af velfærden med finanslovsforslaget som anført i alt 4,2 mia. kr.

Tabel: Sammensætning af angiveligt velfærdsloft på 4,2 mia. kr. i 2019. ²²

Initiativ:	Mia. kr.
Løft af sundheds-, psykiatri og ældreområdet	0,5
Bedre kvalitet i daginstitutioner for børn i sårbare og udsatte familier	0,25
Løft af kommunal serviceramme (ØAK 19)	1,7
Løft af regional serviceramme (ØAR 19)	1,0
Satspulje	0,8
I ALT	4,2

MEN: Som det fremgår af ovenstående dekomponering af de 4,2 mia. kr., så er over halvdelen af de 4,2 mia. kr. ”gamle penge” som for længst er aftalt i økonomiaftalerne mellem regeringen og kommuner/regioner for 2019, i alt 2,7 mia. kr.

Desuden har regeringen indregnet de 800 mio. kr. i satspuljen, selvom det ikke er regeringen, men de samlede satspuljepartier, som fordeler disse.

²²) Jf. finansministerens powerpoints, s. 12.

Tilbage til regeringens ”nye velfærdsinitiativer og reformer” er derfor KUN: 800 mio. kr.²³

2.2. Og halvdelen skal findes ved besparelser.

Hertil kommer, at det offentlige forbrug på ingen måde løftes med de samlede 4,2 mia. kr., inklusive dem til kommuner, regioner og satspulje.

For ifølge regeringen skal det offentlige forbrug i 2019 kun stige med 0,4 pct. svarende 2,2 mia. kr. Det – og kun det - er hele løftet i finanslov, økonomi aftaler og satspulje.

Resten af de 4,2 mia. kr. = 2,0 mia. kr. skal altså findes blandt de allerede eksisterende midler til velfærd dvs. ved omprioriteringer og besparelser.²⁴

Når regeringen bryster sig af at løfte velfærden med 4,2 mia. er det således ikke blot for det meste ”gamle” og ”lånte” (satspuljen) penge. Halvdelen af løftet findes tilmed ved at skære ned på den eksisterende velfærd. Eller evt. ved at tage dem fra det økonomiske råderum – dvs. fra de midler, der er afsat til fremtidig velfærd.

2.3. Forhandlingsreserven.

Det skal dog her medinddrages, at der til forhandlingerne om finansloven (med DF) er afsat 1,35 mia. kr., hvoraf nogle af disse kan formodes at ville gå til offentligt forbrug til velfærd.

²³) Jf. Bjørsted, Erik: Regeringens finanslovsudspil udhuler velfærden. Netavisen Pio.
<https://piopio.dk/regeringens-finanslovsudspil-udhuler-velfaerden>

²⁴) Jf. Abrahamsen, Sebastian og Sebastian Gjerding: Regeringen lover velfærdsloft for milliarder, men bruger gamle penge (Interview med senioranalytiker ved tænketanken Kraka). Information, 01.09.18.
<https://www.information.dk/indland/2018/08/regeringen-lover-velfaerdsloeft-milliarder-bruger-gamle-penge>

3. Enkeltområder i finanslovsforslaget: Småforbedringer skal dække over fortsat sparepolitik.

3.1. Generelt: Leverpostejnen smøres tyndt ud til symbolpolitiske forslag

Som beskrevet foran så beløber de nye penge til regeringens mange reformforslag sig reelt kun til 0,8 mia. kr. Så få penge til så mange initiativer betyder, at leverpostejnen smøres utroligt tyndt ud.

Regeringens velfærdsforbedringer skal således syne af langt mere end de i virkeligheden udretter med den beskedne finansiering – det er mere spin end realitet.²⁵

Når regeringen fx på den ene side kommer med en ny, samlet plan for psykiatriens udvikling, lyder det jo godt. Men når man så kun afsætter 100 mio. kr årligt til ”den samlede plans” realisering, rækker det ikke langt, selvom det er over de næste 3 år.

Og selv når man afsætter et par hundrede millioner årligt til sundhed over de næste 4 år, så får man ikke meget ”samlet sundhedsreform”, som reelt udbygger tilbuddene i behandlingen.

Der er således å mange måder mere tale om symbolpolitiske markeringer end om velfærdsreformer, der batter noget.

3.2. Grøn milliard slår ikke til

Et af regeringens slagnumre i forbindelse med finanslovsforslaget er udmeldingen om, at salget af benzin og dieslbiler skal ophøre i 2030.

I den forbindelse foreslår regeringen i finanslovsforslaget – over 4 år – at prioritere ”en grøn milliard” = 250 mio. kr om året til reduktion af drivhusgasser, bedre miljø herunder renere luft i de større byer og mere natur.

²⁵⁾ Jf. Mansø, Rikke Gjøøl: ”Oppositionen: Finanslovsudspil er et velfærdsfatamorgana med lidt pyntegrønt. Dr.dk, 20.08.18.

<https://www.dr.dk/nyheder/politik/oppositionen-finanslovsudspil-er-et-velfaerdsfatamorgana-med-lidt-pyntegroent>

Det lyder umiddelbart af noget, Men ved nærmere eftertanke er det indlysende, at 250 mio. kr. om året ikke giver meget reel effekt til det enkelte område, når pengene skal bruges til et så bredt spændende sæt af mål som både drivhusgasser, luftforurening og mere natur.

Vedrørende reduktion af drivhusgasser har Klimarådet alene å transportområdet udpeget det som en minimumsmålsætning, at der i 2030 skal være 500.000 el-biler i Danmark. Hermed vil 15 pct. af bilparken være ”nuludslipbiler” i 2030 og det vil være muligt frem til 2050 at udfase resten af den benzin og dieseldrevne bilpark.²⁶

Men alene at få 500.000 elbiler på vejene frem til 2030 vil koste 250 mio. kr. om året – i 10 år. Hermed slutter udgifterne til reduktion af drivhusgasser imidlertid ikke, idet der oveni kommer udgifter til initiativer hertil i landbrug og boliger. Og så er der yderligere udgifter til reduktion af luftforurening

Regeringens ”grønne milliard” slår derfor også til som en skrædder i helvede.²⁷

3.2. Erhvervsskoleløft reelt en besparelse.

Hertil kommer, at regeringen i flere af de mere tungtvejende initiativer i finanslovsforslaget i vidt omfang opererer med, at hunden fodres med egen hale.

Regeringen erklærer fx i finanslovsforslaget – som beskrevet foran - således, at man årligt vil afsætte 600 mio. kr. til bedre uddannelser, herunder navnlig til et erhvervsuddannelsesudspil.

Ifølge Undervisningsministeriet skal der over 4 år gå 1,4 mia. kr. heraf direkte til erhvervsskolerne. Men samtidig fastholder regeringen sit 2 procents årlige ”omprioriteringsbidrag”, hvilket over de næste 3 år vil koste erhvervsskolerne 1,3 mia. kr.²⁸

Allerede hermed er der således ikke meget løft tilbage for erhvervsskolerne.

²⁶) Jf. Klimarådet: Flere el-biler på vejene. 20.09.18

<https://www.klimaraadet.dk/da/nyheder/analyse-flere-elbiler-paa-vejene>

²⁷) Jf. Andersen, Lasse Skou: «Klimavismænd: Regeringens grønne milliard slår ikke til» (Interview med Peter Birch Sørensen) Information 31.08.18.

<https://www.information.dk/indland/2018/08/klimavismænd-regeringens-groenne-milliard-finansloven-slaar>

²⁸) Jf. Just, Andreas Nygaard og Theis Lange Olsen: Regeringen anklages for at pynte på økonomi for erhvervsskoler. Dr.dk, 13.09.18.

<https://www.dr.dk/nyheder/politik/regeringen-anklages-pynte-paa-oekonomi-erhvervsskoler>

Men hertil kommer, at 2 - procents besparelserne allerede indtil nu har kostet skolerne 826 mio. kr. Heraf har de ganske vist fået 483 mio. kr. i såkaldt ”kvalitetspulje”. Men netto har skolerne således allerede indtil nu sparet 343 mio. kr.²⁹

Den samlede sum af hidtidige og fremtidige tilskud og besparelser er således en nettobesparelse for erhvervsskolerne på - 243 mio. kr.

Regeringens løft af erhvervsskolerne ændrer således ikke på, at der samlet set er sparet på erhvervsskolerne, der selv altså mere end betaler ”regeringens løft”.

3.3. Tilbageføring af omprioriteringsbidrag skal dække over fortsatte – og langt større – besparelser på uddannelsesområdet.

Også det store slagnummer om, at VLAK fra 2022 vil tilbageføre midler til undervisning, uddannelse og kultur til de 3 områder, som de stammer fra, dækker over, at der reelt er tale om fortsat sparepolitik.

Regeringen vil i 2020 tilbageføre 479 kr. til undervisningsområdet, 288 mio. kr. til uddannelsesområdet og 75 mio. kr. til kulturområdet.³⁰ MEN: Regeringen forudsætter samtidig, at de årlige 2 procents besparelser skal fortsætte.

Dette indebærer på uddannelsesområdet, at der i forhold til 2015 i 2022 brutto vil være sparet 4,3 mia. kr. i 2022 på erhvervs – og gymnasiale – og videregående uddannelse. Selv efter regeringens ”tilbageføring” af 288 mio. kr. i 2022, vil ungdoms – og videregående uddannelser således tilsammen have godt 4 mia. kr. mindre end i 2015.

Tabel: Besparelser på uddannelse 2015 til 2022 (mia. kr., 2019 priser).³¹

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Besparelser på uddannelse	-0,6	-1,6	-2,2	-3,0	-3,6	-4,3	-4,3

Anm.: Besparelserne 2016-2021 er fremskrevet til 2019-niveau med PL-faktoren for det samlede offentlige forbrug.

Kilde: AE pba. Uddannelses- og forskningsministeriet, d. 26/9-17. Spørgsmål 196.

²⁹) Oven anførte artikel.

³⁰) Jf. Finansministerens powerpoints til fremlæggelse af finanslovsforslaget, s. 18.

³¹) Kilde: Piehl. Mie Dalskov: VLAK ´s sparekurs på uddannelse fortsætter de næste 3 år. AE – rådet, 31.08.18.

<https://www.ae.dk/analyser/vlaks-sparekurs-paa-uddannelse-forsaetter-de-naeste-tre-aar>

Den tilsyneladende generøse gestus med at tilbageføre de sparede midler kommer uddannelses- og undervisningsområdet således selv til at betale mange gange.

Økonomisk Redegørelse

August 2018

DEL II: KONSEKVENSER AF FINANSLOVSFORSLAGET FOR DET OFFENTLIGE FORBRUG OG VELFÆRDEN.

I fjerde afsnit analyseres og vurderes, hvorledes det offentlige forbrug og velfærden påvirkes af finanslovsforslaget som sådan?

Og i forlængelse heraf diskuteres i femte afsnit udsigterne for det offentlige forbrug i lyset af kommuner og regionsaftalerne.

4. Finanslovsforslaget udhuler i sig selv velfærden.

Billedet af en ”gavebod” af nye velfærdsreformer og initiativer i VLAK – regeringens finanslovsudspil for 2019 er således ganske hult. Der er tværtimod reelt kun få og små forbedringer og i vidt omfang fodres hunden med egen hale.

Hertil kommer så, at regeringen – ud over at finansiere en del af sine nye ”flotte” reformer med besparelser på eksisterende velfærd – herudover ikke afsætter de tilstrækkelige midler til at holde den eksisterende velfærd ajour.

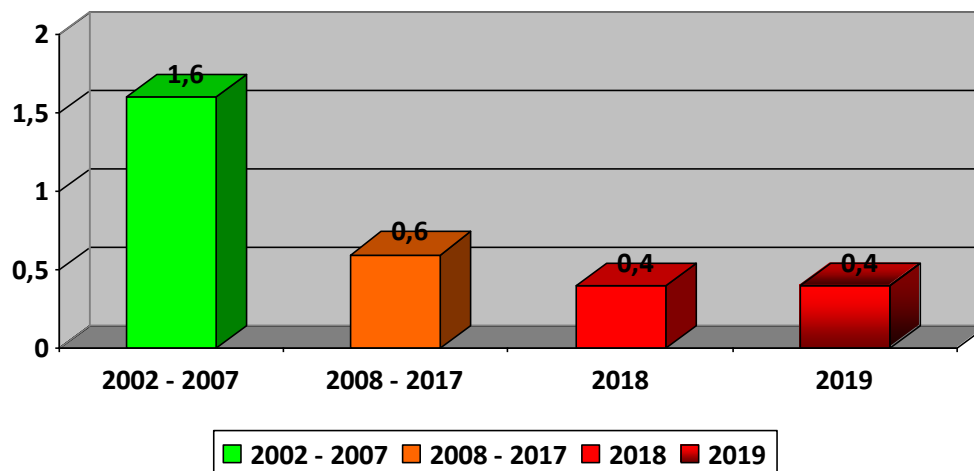
4.1. Finanslovsforslaget lægger op til smaltvækst i den offentlige sektor.

VLAK – regeringen opererer i sit finanslovsforslag med en samlet realvækst i det offentlige forbrug i både 2018 og 2019 på 0,4 pct. årligt.³²

Dette er historisk set en meget lav vækst i det offentlige forbrug.

³²⁾ Jf. Finansministeriet: Økonomisk Redegørelse august 2018, figur 8.8, side 144.
<https://www.regeringen.dk/nyheder/%C3%B8konomiskredegoerelse-august-2017/>

Figur: Realvækst i offentligt forbrug 2002 - 2019.³³

Den realvækst i det offentlige forbrug fra 2019 og frem er altså kun en fjerdedel af den realvækst, som fandt sted under Fogh – regeringen i perioden 2002 til 2007 og kun 2/3 af den i forvejen langt lavere årlige gennemsnitlige realvækst i perioden 2008 – 2017.

Det må dog bemærkes, at hvis den fulde forhandlingspulje på 1, 35 mia. kr. udmøntes til velfærd (hvilket er usandsynligt), så kan realvæksten i det offentlige forbrug i 2019 stige til 0,6 pct.

4.2. Finanslovsforslaget udhuler det offentlige forbrug og velfæerden.

En så lav vækst i det offentlige forbrug vil langtfra være tilstrækkeligt til at opretholde velfærdens standard.

Alene behovet for tilførsel af flere ressourcer på grund af befolkningsudviklingen (flere ældre og længere levetid) indebærer, at der i perioden frem til 2025 skal være en årlig gennemsnitlige procentuel realvækst i det offentlige forbrug på 0,7 pct.³⁴

³³) Jf. VLAK – regeringens 2025 plan, s. 46 og jf. Økonomisk Redegørelse august 2018, figur 8.8, side 144.

³⁴) Jf. Knigge, Niels Storm: Finanslovsforslaget for 2019 er ikke en gaveregn. Kraka, 07.09.18, s. 3.

Dvs., at hvor VLAK – regeringen vil lade velfærdsudgifterne stige med 2,2 mia. kr., så kræves der i 2019 3,9 mia. kr. i årligt gennemsnit blot for, at velfærden følger med det stigende befolkningstal.

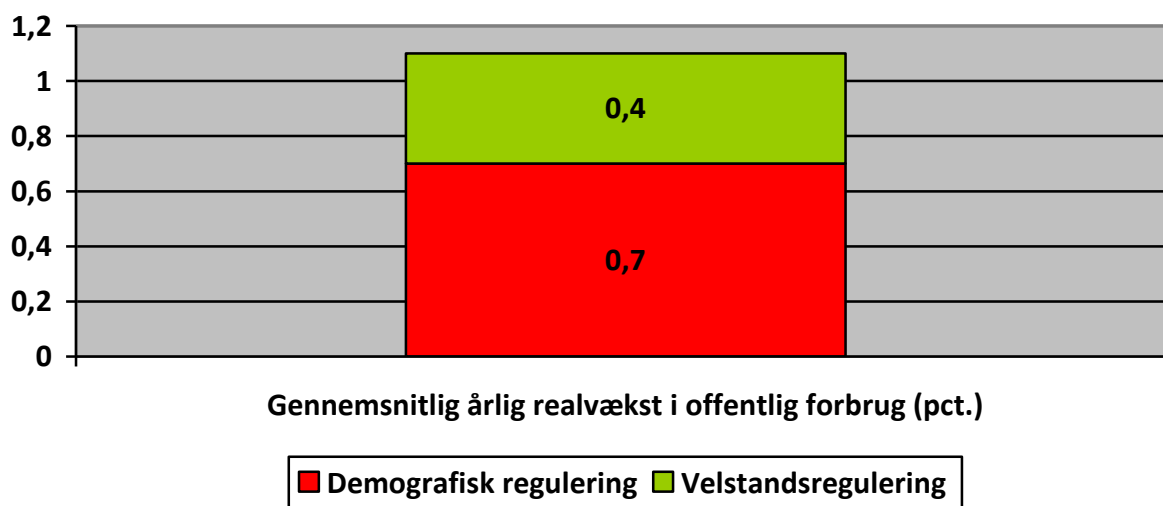
Velfærden udhules således i forhold til det demografiske træk årligt med - 1,7 mia. kr i regeringens finanslovsforslag.

Behovet for, at det offentlige forbrug følger det demografiske træk skyldes at den samlede befolkning stiger med 256.000 personer frem til 2025, heraf 210.000 uden for den erhvervsaktive alder ³⁵ og at antallet af personer over 65 år, der trækker forholdsvist meget på de offentlige kasser, stiger. ³⁶³⁷

MEN: Skal det offentlige forbrug vokse, så det ikke blot følge med befolkningsudviklingen, men også følger med den gennemsnitlige reelle velstandsudvikling i samfundet, således at der fx også er penge til dyrere og bedre medicin og nye behandlingsformer, så skal realvæksten i det offentlige forbrug årligt udgøre hele 1,1 pct. – altså 0,4 pct. yderligere ud over den demografisk nødvendige regulering. ⁹ Hvilket svarer til en stigning på 6,1 mia. kr.

I forhold til en sådan ”velstandsregulering” kommer der altså til at mangle 3,9 mia. kr. i 2019.

Figur: Demografisk regulering og velstandsregulering af det offentlige forbrug (pct.) 2019. ³⁸

³⁵) Jf. ”Vækst og velstand 2025”, s. 140

³⁶) jf. Hauch, Jens og Hans Jørgen Whitta-Jacobsen: Hvor stort er råderummet for skattelettelser? s.22. Kraka,

³⁷ .08.16

³⁸) Kilde: ”Vækst og velstand 2025”, s. 55 -56.

Finanslovsforslaget for 2019 løfter således langt fra velfærden svarende til velstandsudviklingen, men hvad værre er: Den tilladte realvækst i det offentlige forbrug i 2019 følger ikke engang med den demografiske udvikling.

Hermed udpines kvalitet, standard og serviceniveau i velfærden uundgåeligt i 2019, hvis regeringens finanslovsforslaget gennemføres.

Finanslovsforslaget for 2019 er således reelt at betragte som en sparefinanslov, der udhuler velfærden.

5. Endnu ringere udsigter for det offentlige forbrug i 2019 i lyset af kommune – og regionsaftaler.

5.1. Kommunerne har hvert år sparet mere.³⁹

Hertil kommer, at en ting er, hvad regeringen budgetterer med på finansloven for 2019, men en anden ting er, hvad det offentlige regnskab ved slutningen af 2019 kan forventes at udvise. FOR: Det offentlige regnskab har i en årrække siden 2011 udvist en lavere realvækst end den som regeringen budgettede med ved finanslovens vedtagelse.

Dette skyldes, at regering og finansministerium ved finanslovens vedtagelse hver gang regner med, at kommunerne vil bruge den ramme op, som ligger i den forudgående økonomiaftale. Og lige så konsekvent har det ved afslutningen af det efterfølgende regnskab for året vist sig, at det offentlige forbrug blev milliarder mindre på grund af merbesparelser i kommunerne.

Det skyldes regeringens ramme - og sanktionsstyring af kommunerne, hvor hårde økonomiske sanktioner ("dummebøder") har medført, at kommunerne først ved deres budgetlægning lægger sig under regeringens ramme.

Tabel: "Underbudgettering" i kommunerne 2011 – 2017 (mia. kr.) målt som afvigelse mellem ramme og budget i kommunerne.⁴⁰

³⁹) Jf. Lund, Henrik Herløv: Kommunalvalg – Regeringen vil videreføre økonomisk spændetrøje om kommunerne. Nov. 2017.

<http://www.henrikherloevlund.dk/artikler/Oekonomiskspaendetroejeomkommuner.pdf>

⁴⁰) Kilde vedr. Afvigelse mellem ramme og budget 2011 jf. KL: Kommunernes regnskab for 2011

http://www.kl.dk/ImageVaultFiles/id_54745/cf_202/Kommunernes_regnskab_2011.PDF

Afvigelse mellem ramme og budget 2012, jf. Indenrigsministeriet: De kommunale og regionale regnskaber 2010 – 2013. 04.06.11

<http://www.oim.dk/media/10868/de-kommunale-og-regionale-regnskaber-2010-2012.pdf>

Afvigelse mellem ramme og budget 2013, jf. Kommuneaftalen for 2012, s. 5

<https://www.fm.dk/publikationer/2012/aftaler-om-den-kommunale-og-regionale-oekonomi-for-2013>

Og Økonomi og indenrigsministeriet: Solide 2013 – regnskaber fra kommuner og regioner.

<http://www.oim.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2013/maj/overskud-i-kommunernes-regnskaber.aspx>

Finansministeriet Kommuner og regioner overholder udgiftslofterne for 2014. 30.04.15

<https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2015/04/kommuner-og-regioner-overholder-udgiftslofter>

Finansministeriet: Kommunerne og regionerne overholder de lovfastsatte udgiftslofter for 2015. 19.04.16

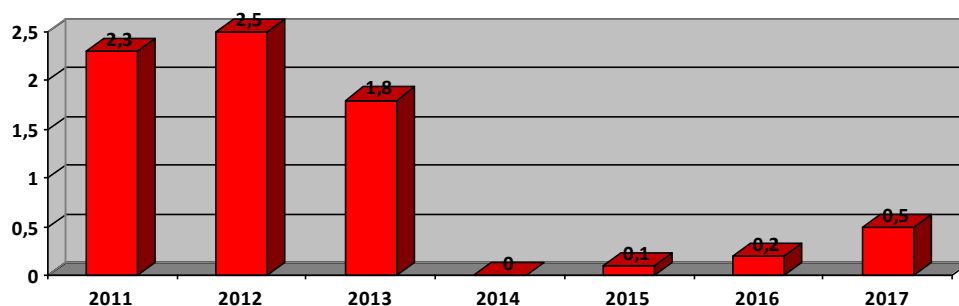
<https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2016/04/kommuner-og-regioner-overholder-udgiftslofterne-for-2015>

Indenrigsministeriet: Kommuner og regioner overholder udgiftslofterne for 2016. 24.04.17

<https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2017/04/kommuner-og-regioner-overholder-udgiftslofterne-for-2016>

Økonomi og indenrigsministeriet: Massiv budgetoverskridelse i kommunerne. 26.04.18

<https://oim.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2018/apr/massiv-budgetoverskridelse-i-kommunerne/>

Hermed har kommunerne samlet set allerede ved budgetlægningen sparet mere end rammerne tilsigtede. I alt 7,4 mia. kr. fra 2011 til og med 2017.

Og videre igennem regnskabsåret bevirker den skrappe regnskabssanktion yderligere, at kommunerne siden i regnskabet igen lægger sig under det, der selv har budgetteret. Fra 2011-2017 har alene underforbruget i kommunerne i forhold til det budgetterede sammenlagt været omkring 23 mia. kr.

Tabel: Merbesparelser i kommunerne 2011 – 2017 (mia. kr.) gennem mindreforbrug i serviceregnskabet i forhold til budget⁴¹

⁴¹) Kilde: Mindreforbrug 2011 jf. KL: Kommunernes regnskab for 2011

http://www.kl.dk/ImageVaultFiles/id_54745/cf_202/Kommunernes_regnskab_2011.PDF

Mindreforbrug 2012, jf. Økonomi – og Indenrigsministeriet: Overskud i kommunernes regnskab for 2012.

<http://sim.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2013/maj/overskud-i-kommunernes-regnskaber.aspx>

Mindreforbrug 2013, jf. KL: Regnskab 2013 – ansvarlighed og vækst.

<http://www.danskekommuner.dk/Artikelarkiv/2014/Magasin-17/Regnskab-2013--ansvarlighed-og-vakst/>

Økonomi – og Indenrigsministeriet: Solide 2013 – regnskaber fra kommuner og regioner. 15.05.14.

<http://www.oim.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2014/maj/solide-2013-regnskaber-fra-kommuner-og-regioner/>

(Mindreforbrug på driftsudgifter var egentlig 4,9 mia, men kommunerne fik lov til at veksle 2 mia. kr. heraf på mere anlæg)

Finansministeriet Kommuner og regioner overholder udgiftslofterne for 2014. 30.04.15

<https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2015/04/kommuner-og-regioner-overholder-udgiftslofter>

Finansministeriet: Kommunerne og regionerne overholder de lovfastsatte udgiftslofter for 2015. 19.04.16

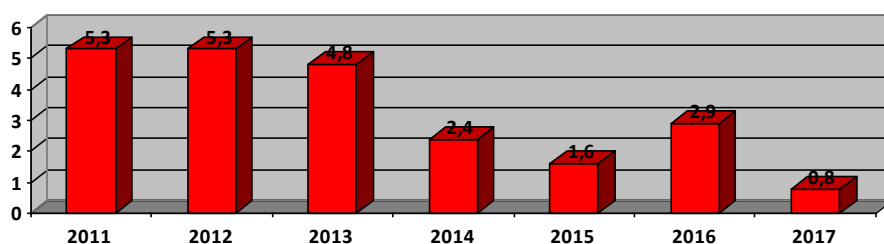
<https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2016/04/kommuner-og-regioner-overholder-udgiftslofterne-for-2015>

Indenrigsministeriet: Kommuner og regioner overholder udgiftslofterne for 2016. 24.04.17

<https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2017/04/kommuner-og-regioner-overholder-udgiftslofterne-for-2016>

Økonomi og Indenrigsministeriet: Massiv overskridelse af kommunernes anlægsudgifter. 14.08.18

<https://oim.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2018/apr/massiv-budgetoverskridelse-i-kommunerne/>

Samlet har kommunerne altså siden 2011 sparet omkring 30 ½ mia. kr. mere end nødvendigt i forhold til regeringens i forvejen smalle rammer. Penge, der kunne gå til velfærd, men ikke er kommet den til gode. Hertil kommer en besparelse som følge af rammereduktion, hvilket alt i alt giver en samlet merbesparelse på op mod 34 mia. kr. 2011 til 2017.

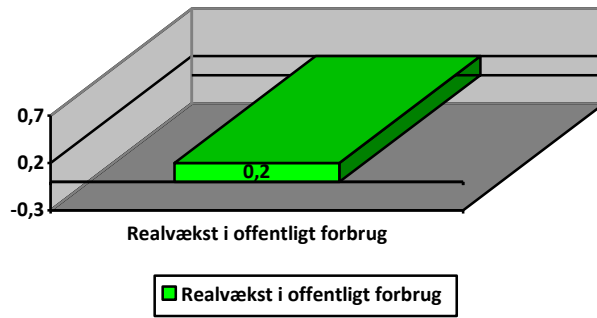
5.2. Også udsigt til kommunale nedskæringer i 2019.

Da regeringen ikke har udvist nogen tegn til at ville opbløde på den hårde økonomiske styring, vil denne situation med merbesparelser i kommunerne under budgetteringen og navnlig i løbet af regnskabsåret efter al sandsynlighed gentage sig i 2019.

Hvis der blot bliver tale om et mindreforbrug vedr. serviceudgifter svarende til tilfældet i de seneste 3 år, vil der herved blive brugt omkring 2½ mia. kr. MINDRE end det, som regeringen budgetterer med i finansloven med svarende til en reduktion i realvæksten i det offentlige forbrug på omkring – 0,4 til - 0,5 pct. point i forhold til den af regeringen i finanslovsforslaget forudsatte.

Den reelle realvækst i det samlede offentlige forbrug må således med finansloven for 2018 og uændret økonomisk styring af kommunerne vurderes kun at blive et sted mellem nulvækst (ekskl. forhandlingspulje) og 0,2 pct. realvækst (inkl. forhandlingspulje).

Figur: Forventet maksimal reel realvækst i det offentlige forbrug til egentlig velfærd ifølge finanslovsforslaget for 2019, INKLUSIVE forhandlingspulje og kommunale merbesparelser. ⁴²

⁴²) Kilde: Egen beregning og tilvirkning.

6. Flerårsperspektiv: Langsom udmarvning af velfærden.

6.1. Fjerde år i træk at Løkke sparer på velfærden.

Og denne udhuling af velfærden i 2019 vil ikke engang være et enkeltstående fænomen.

Tværtimod vil det i 2019 være fjerde år i træk, at væksten i det offentlige forbrug er mindre end det demografiske træk.

Tabel: Vækst i offentligt forbrug kontra demografisk træk 2009 – 2019. ⁴³

Vækst i offentligt forbrug

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Mia. kr.	12,5	2	-10	5,1	-2,8	2,7	3,9	0,9	3,3	2,4	2,2
Pct. vis ændring:	2,7	0,4	-2,1	1,1	-0,6	0,6	0,8	0,2	0,7	0,5	0,4

Demografisk træk

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Mia. kr.	2	2	2	2	2	2	2,5	3,5	4	3,5	3,5
Pct. vis ændring:	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,6	0,8	0,8	0,7	0,7

Manko:

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
10,5	0	-12	3,1	-4,8	0,2	0,4	-3,1	-0,2	-1,1	-1,3

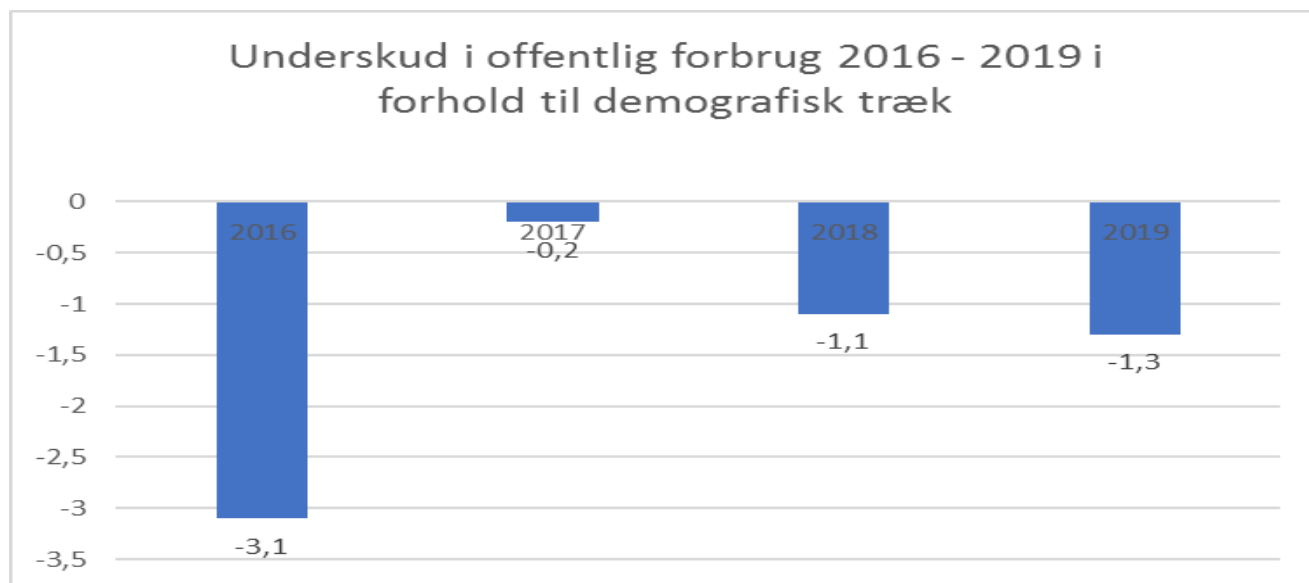
Siden Løkke Rasmussen overtog statsministeriet er der ikke et eneste år blevet tilført tilstrækkelige midler til offentligt forbrug, så at standarden har kunnet opretholdes uanset flere ældre.

⁴³) Kilde: Svar på finansudvalgets spørgsmål nr. 459 (alm. Del) af 10. juli 2018 stillet af Benny Engelbrecht. 14.08.18.

<https://www.ft.dk/samling/20171/almindel/fiu/spm/459/svar/1505198/1927589/index.htm>

Fra og med 2016 til og med 2018 mangler der tværtimod - 4,4 mia. og hvis regeringens finanslovsforslag gennemføres, så vil dette underskud stige til - 5,7 mia. kr i 2019.

Figur: Underskud i offentligt forbrug 2016 – 2019 i forhold til demografisk træk.⁴⁴

Når regeringen med sit finanslovsforslag for 2019 ikke engang lægger op til at dække blot det demografiske træk, er der selvsagt slet ikke lagt op til at udhulingen af velfærd i de foregående år genoprettes.

Og udhulingen fra 2016 og til idag af velfærdens standard i forhold til det demografiske træk er ikke en enlig svale.

Også i tidligere år er det sket en langsom udmarvning af velfærdens standard, om end ikke i samme størrelsesorden som under VLAK – regeringen.

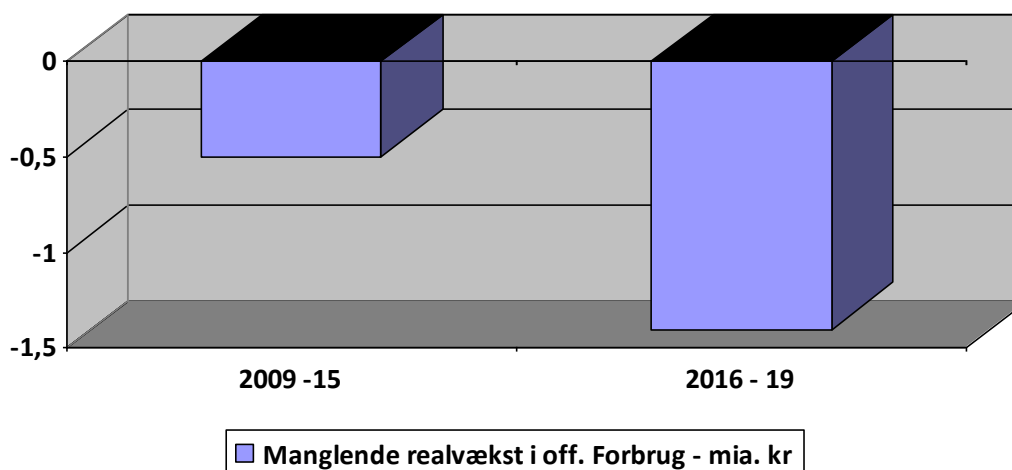
I de forudgående år 2009 til 2015 skulle udgifterne til det offentlige forbrug være steget med 16 mia. kr, hvis de havde fulgt det demografiske træk.

Men de steg kun med 13,4 mia. kr. Så allerede inden VLAK – regeringen var der altså et efterslæb på 2,4 mia. kr svarende til en manglende årlig gns. realvækst som andel af BNP på - 0,5 pct. point.

Et underskud der nu under Løkke som anført er vokset med yderligere - 5,7 mia. kr svarende en manglende årlig gns. realvækst på -1,4 pct. point.

⁴⁴) Kilde: Finansministeriet: Oven anførte svar.

Figur: Efterslæb i realvækst i offentligt forbrug i forhold til demografisk træk, 2009 – 2015 og 2016 – 2019 – mia. kr. ⁴⁵

6.2. En konstant fremadskridende forringelse af velfærdsservice.

Med den vedvarende og fremadskridende underminering af det økonomiske grundlag for velfærden er det ikke overraskende, at denne langsom udhules over en bred bank.

Dette kan også konstateres, når vi ser på de centrale velfærdssektorer: Ældrepleje, folkeskole og daginstitutioner.

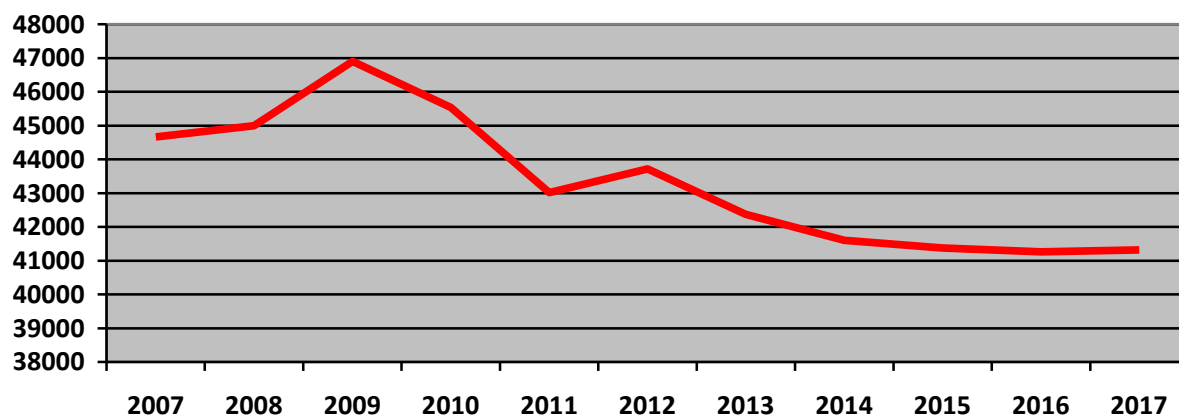
Ældrepleje: ⁴⁶

⁴⁵) Kilde: Svar på finansudvalgets spørgsmål nr. 459 (alm. Del) af 10. juli 2018 stillet af Benny Engelbrecht. 14.08.18.

<https://www.ft.dk/samling/20171/almDEL/fiu/spm/459/svar/1505198/1927589/index.htm>

Antallet af ældre over 65 stiger og stiger. Men den kommunale ældrepleje følger ikke med, men forringes tværtimod år for år, idet der bruges færre og færre udgiftskroner pr. borger over 65 år.

Figur: Udgifter pr. ældre over 65/67 år.⁴⁷

Konsekvens af sparepolitikken er dels, at stadig færre ældre får hjemmehjælp. I 2016 var 123.000 personer over 65 år visiteret til hjemmehjælp i eget hjem. Det var 30.000 færre end i 2008.⁴⁸ Godt 20 procent FÆRRE blev således godkendt til hjemmehjælp

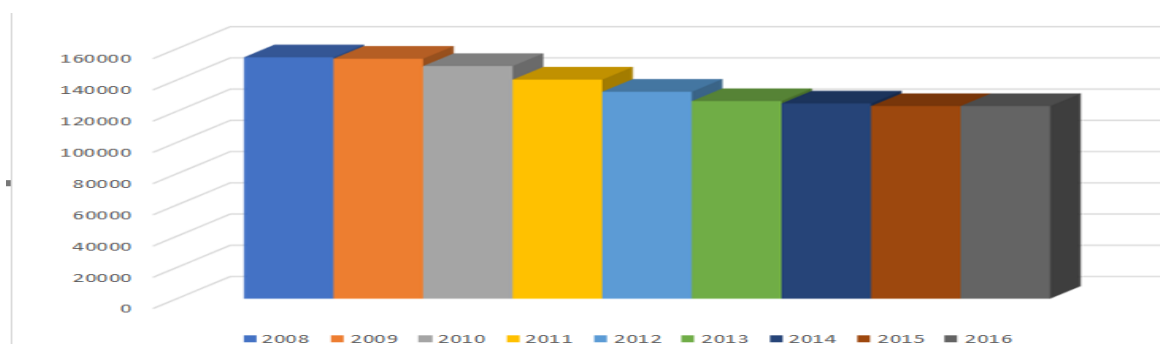
Samtidig sparer kommunerne milliardbeløb på ældreplejen ved at visitere færre og færre timer.

Figur: Udviklingen i visiteret hjemmehjælp til modtagere i eget hjem - timer.⁴⁹

⁴⁶) Dette afsnit trækker på Lund, Henrik Herløv: Kommunalvalg 2017: KOMMUNAL HJEMMEHJÆLP forringes af regeringens spare – og sanktionspolitik. Nov. 2017. <http://www.henrikherloevlund.dk/artikler/Forringelserafkommunalaeldrepleje.pdf>

⁴⁷ Kilde: Figur af egen tilvirkning baseret på Indenrigsministeriets nøgletal, ældreomsorg, ældreudgifter pr. 65+/67+ årige. www.noegletal.dk

⁴⁸ Ældresagen: Hjemmehjælp til ældre 2016. <https://www.aeldresagen.dk/-/media/aeldresagen-dk/delte/dokumentation/aeldre-i-tal/2016-s---s-antal-s-ldre.pdf>

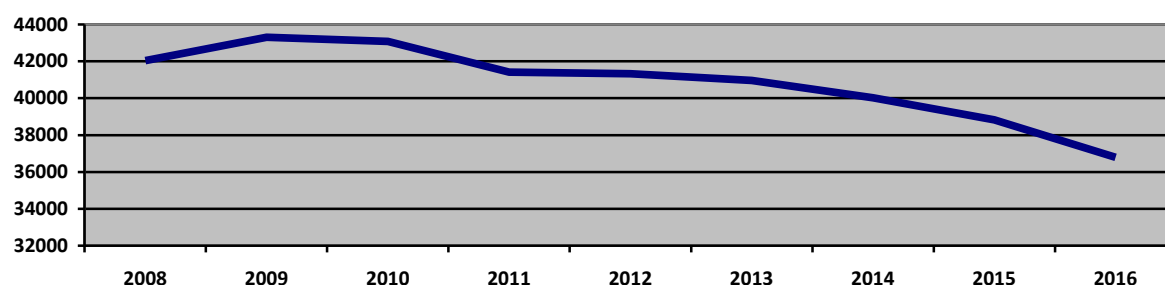
Siden 2008 har kommunerne på visitering til hjemmehjælp sparet op mod 6 mio. timer

Daginstitutioner: ⁵⁰

Et tilsvarende billede af fremadskridende forringelse tegner sig for daginstitutionsområdet.

Kommunerne har i de seneste mange år sparet på daginstitutionsområdet. Målt i faste priser og pr. indskrevet barn faldt de kommunale dagtilbudsudgifter til 0 – 10-årige i hele landet fra 2008 til 2016 med 12,5 pct.

Figur: Kommunale nettoudgifter til dagtilbud pr. 0 – 10-årig 2008 – 2016 (kr., faste priser). ⁵¹

Den kommunale sparepolitik er navnlig efter Løkkes tiltræden gået ud over normeringerne.

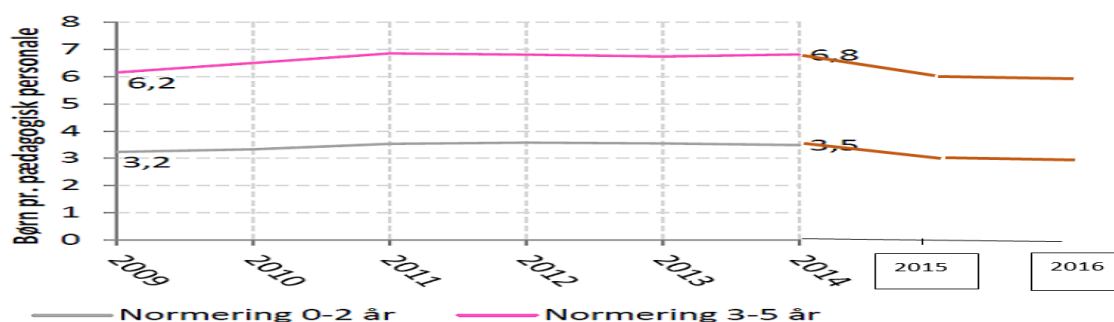
⁴⁹⁾ Kilde: Ældresagen: Hjemmehjælp til ældre 2016, s. 6

⁵⁰⁾ Dette afsnit trækker på Lund, Henrik Herløv: Kommunale udfordringer efter valget: Kommunal børnepasning udhules langsomt af sparepolitik, voksende opgavemængde, dalende normeringer og forældreflugt. Dec. 2017.

<http://www.henrikherloevlund.dk/artikler/Forringelserafkommunaledaginstitutioner.pdf>

⁵¹⁾ Danmarks Statistik, Statistikbanken: Kommunale regnskabstal for nettoudgifter pr 0 – 10-årig i faste priser 2008 – 2016. <http://www.statistikbanken.dk/10188>

Figur: Normeringsudvikling 2009 – 2014 og 2015 - 2016. ⁵²

Ifølge BUPL mangler der 4000 pædagoger og pædagogmedhjælpere i forhold til, hvis normeringen skulle svare til niveauet i 2009. ⁵³

Folkeskole: ⁵⁴

Kommunernes nettoudgifter til folkeskolen ligger målt i faste priser pr. elev på samme niveau i dag som efter strukturreformen

Men opgaverne i folkeskolen er samtidig steget: Inklusionsloven har medført flere elever med særlige behov i almenundervisningen og Folkeskolereformen har øget antallet af lærernes undervisningstimer

Hermed er der tale om løbende indirekte kommunale besparelser på folkeskolen, fordi ressourcerne ikke er fulgt med stigende opgavemængde

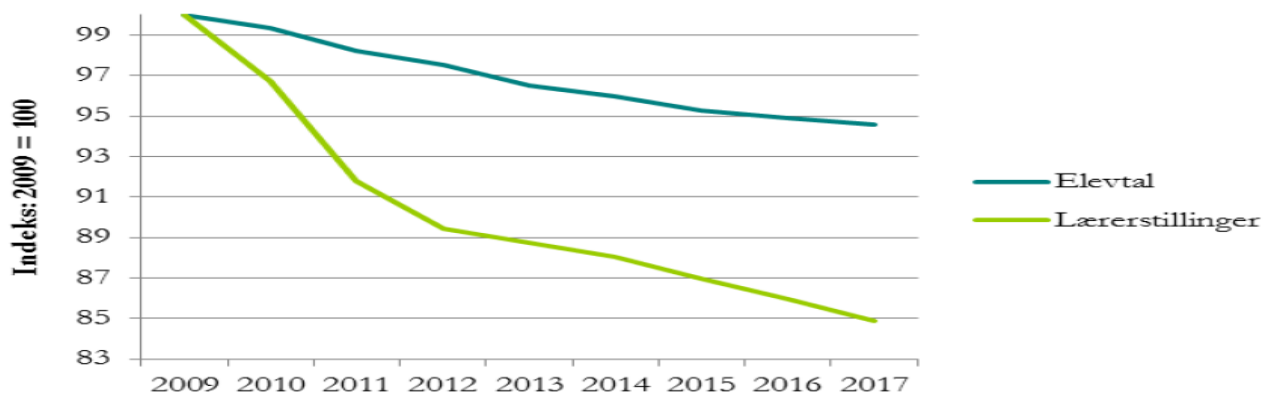
Og for folkeskolens vigtigste ressource, lærerne, er der direkte tale om et markant fald i antallet af fuldtidsstillinger, større end faldet i elevtal.

Figur: Udvikling i antal fuldtidslærerstillinger (ekskl. vikarer) og elevtal 2008 – 2017. ⁵⁵

⁵²) Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken, tabel BOERN 3, egen bearbejdning.
<https://www.statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1536>

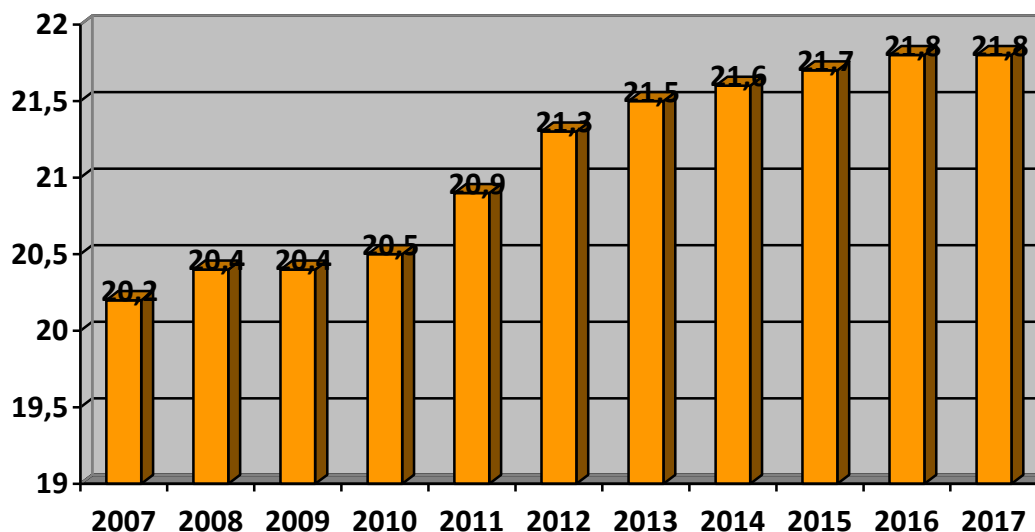
⁵³Jf. Bupl: Udviklingen i pædagogisk personale fra 2009 til 2015 i daginstitutioner. August 2016.
<https://bupl.dk/wp-content/uploads/2018/01/uncategorized-faktaarknormeringaugust2016-2710.pdf>

⁵⁴) Dette afsnit trækker på Lund, Henrik Herløv: Kommunale udfordringer efter valget: Folkeskolen udmarves af besparelser, inklusions-lov og folkeskolereform samt elevflugt. Dec. 2017.
<http://www.henrikherloevlund.dk/artikler/Foringelserafkommunalfolkeskole.pdf>

Konsekvensen har været en løbende forringelse af undervisningen, som især kommer til udtryk i en langsom, vedvarende stigning af klassekvotienterne.

Figur: Gennemsnitlig klassekvotient 2007 - 2017.⁵⁶

⁵⁵) DLF: 15 procent færre lærere i folkeskolen. Nov. 2017

<http://www.dlf.org/media/10425106/faerre-laerere-i-skoleskolen.pdf>

⁵⁶) Kilde: Indenrigsministeriets kommunale nøgletal, Undervisning, gennemsnitlig klassekvotient.

<http://www.noegletal.dk/>

RAPPORT

KULEGRAVNINGER AF ÆLDREPLE- JE- OG DAGTILBUDSOMRÅDET

QVARTZ

RAMBOLL

DEL III: REGERINGENS AFBUREAUKRATISERINGS – OG SAMMENHÆNGSREFORM.

I forbindelse med finanslovsforslaget har VLAK – regeringen også fremlagt en såkaldt ”Sammenhængsreform”⁵⁷, som bl.a. i form af en ”Afbureaukratiseringsreform”⁵⁸ omhandler et gammelt tema: Afbureaukratisering og regelforenkling.

I dette notats sjette afsnit redegøres for indholdet af sammenhængsreformen mens syvende afsnit diskuterer de økonomiske konsekvenser heraf.

6. Indholdet i regeringens sammenhængsreform.

I det følgende nævnes en række hovedforslag i oplægget (en række mindre væsentlige forslag er dog ikke medtaget).

6.1. Større frihed i opgaveløsningen.⁵⁹

- **Friinstitutioner i alle landets 98 kommuner**
Regeringen er allerede ved at igangsætte forsøg med fri-institutioner i en række kommuner på plejehjem, dagtilbud og sociale botilbud. Regeringen vil videre ad den vej, og der igangsættes derfor flere forsøg med fri-institutioner på flere nye områder, og der åbnes samtidig op for forsøg med fri-institutioner i alle landets 98 kommuner.
- **Fri-institutionsforsøg på ungdomsuddannelserne**
På ungdomsuddannelsesområdet igangsætter regeringen et forsøg, hvor op til 25 institutioner får friere rammer til blandt andet at tilrettelægge uddannelsernes indhold og i

⁵⁷) VLAK – regeringen: Sammenhængsreform -borgeren først, en mere sammenhængende offentlig sektor. <https://www.fm.dk/publikationer/2017/sammenhaengsreform-borgeren-foerst-en-mere-sammenhaengende-offentlig-sektor>

⁵⁸) Jf. VLAK-regeringen: Færre regler og mindre bureaukrati. Finansministeriet, 04.09.18. <https://www.fm.dk/publikationer/2018/faerre-regler-og-mindre-bureaukrati>

⁵⁹) Jf. Færre regler og mindre bureaukrati, afsnit 3, s. 15 -17

forhold til bestyrelsernes sammensætning og kompetencer.

- **Forsøg med selvstyrende skoler**

Regeringen foreslår, at der etableres en helt ny skoleform – selvstyrende skoler – som skal have frihed fra statslige og kommunale bindinger med inspiration fra de frie og private grundskoler og de selvejende ungdomsuddannelser.

- **Frihedspakke til de frie grundskoler**

Med frihedspakken lægger regeringen blandt andet op til, at skolerne skal have mulighed for at etablere fælles ledelse og administrative fællesskaber på tværs af skolerne.

- **Fortsatte frikommuneforsøg.**

6.2. Kulegravning og forenkling af regler og registreringskrav.⁶⁰

- **Forenkling af krav til den sygeplejefaglige udredning**

Regeringen vil forenkle og præcisere kravene til dokumentation af den sygeplejefaglige udredning. På den måde gøres det blandt andet klart, hvornår dokumentation kan undlades, så medarbejderne i stedet kan anvende tiden sammen med de ældre.

- **Forenkling af krav til dokumentation i det fælles medicinkort**

Regeringen ønsker at se på muligheden for at reducere registreringsbyrden i kommunerne ved hyppige ændringer mellem lægemidler med samme aktive indholdsstof. Der er pr. 1. januar 2014 igangsat en ordning, der skal afhjælpe nogle af de ulemper, der kan opstå som følge af reglerne om generisk substitution, herunder risikoen for forveksling af lægemidler med henblik på at øge patientsikkerheden.

- **Forenkling af krav til indberetning af utilsigtede hændelser**

Det skal være muligt for medarbejderne i kommunerne at indberette utilsigtede hændelser af mindre alvorlig karakter samtidigt i stedet for omgående og hver for sig.

- **Kulegravning af undervisningsområdet og området for udsatte børn og unge**

Det er regeringens ambition, at der skal gennemføres kulegravninger af regler og registreringskrav på alle de store velfærdsområder. Regeringen vil i efteråret igangsætte nye kulegravninger af henholdsvis undervisningsområdet og området for udsatte børn og unge.

⁶⁰⁾ Jf. Færre regler og mindre bureaukrati, afsn. 3, s. 15 – 16, afsnit 5, s. 23 – 26 og afsnit 6, s. 29 -30.

Kulegravningen på undervisningsområdet igangsættes under hensyntagen til det arbejde på området, som Lærerkommissionen skal udføre i forlængelse af OK18.

- **Forenkling af regler og dokumentationskrav i ældreplejen**
Regeringen vil sammen med KL fjerne regler og dokumentationskrav, som binder personaleressourcer til administrative opgaver frem for pleje og omsorg af de ældre.
- **Sanering af mål i den offentlige sektor**
Regeringen vil reducere antallet af mål i den offentlige sektor og arbejde for bedre mål og målemetoder.
- **Obligatoriske handleplaner**
Regeringen vil ophæve formkravet om udarbejdelse af handlingsplaner for øget gennemførelse. Initiativet skal medvirke til at forenkle reguleringen af erhvervsskolerne, så de kan fokusere på undervisning. Initiativet fjerner ikke kvalitetsreglernes krav til skolerne om evalueringsprocesser og opfølgingsplaner, blot formkravet.
- **Nationale test**
Regeringen vil derfor igangsætte en omfattende evaluering af de nationale test, så lærerne lettere kan tolke resultaterne og tilrettelægge undervisningen på baggrund heraf.
- **Én samlet elevplan**
Regeringen ønsker at forenkle elevplaner i folkeskolen, herunder undersøge, hvordan de forskellige planer kan integreres i én samlet elevplan.

6.3. Opgør med puljetyranniet. ⁶¹

- **Færre og større puljer til kommuner og regioner**
Regeringen vil søge Folketingets opbakning til, at antallet af ansøgningspuljer målrettet kommuner og regioner skal halveres inden år 2022. Regeringen vil desuden arbejde for, at nye ansøgningspuljer skal have en bevilling på minimum 10 millioner kroner.
- **Fælles løsninger for tilskudsadministration**
Regeringen vil tage initiativ til at rydde op i den tilskudsadministrative regeljungle, så det fremadrettet bliver enklere at ansøge om og modtage tilskud fra staten. Regeringen vil blandt andet ensrette de tilskudsadministrative regler og sikre, at der fremadrettet etableres fællesstatslige systemløsninger på tilskudsområdet.

⁶¹) Jf. Færre regler og mindre bureaukrati, afsnit 4, s. 19 -21.

- **Smidigere puljeadministration**

Regeringen vil arbejde for, at puljer i højere grad udmøntes flerårigt, hvor det er relevant. Det vil reducere den tid, som bruges på at ansøge om midler fra statslige puljer.

6.4. Mindre bøvl for borgere. ⁶²

- **Smartere og mere effektivt indkøb**

Regeringen vil i efteråret 2018 invitere KL og Danske Regioner til at aftale fælles måltal for effektivisering af offentlige indkøb, der rækker frem mod 2025. Der skal være et klart mål for, hvor mange penge der kan frigøres via mere effektivt indkøb.

- **Forenkling af arbejdsmiljøregler**

Regeringen vil foretage en gennemgående regelforenkling af arbejdsmiljøreglerne med fokus på blandt andet, at arbejdsmiljøreglerne ikke utilsigtet står i vejen for frivilliges muligheder for at bidrage i civilsamfundet, unges muligheder for at stifte bekendtskab med arbejdsmarkedet, samt at erhvervslivet ikke pålægges unødigt store byrder.

Regelforenklingen vil tage udgangspunkt i den kampagne, der har kørt hen over foråret, hvor regeringen har modtaget 400 forslag til bedre arbejdsmiljøregler fra borgere, virksomheder og organisationer.

- **Smidigere tildeling af hjælpemidler**

Regeringen vil som en del af et kommende udspil til styrkelse af beskæftigelsen for borgere med handicap iværksætte et eller flere initiativer, der kan afhjælpe problematikken med, at når en borger med handicap i en overgangsperiode eksempelvis går fra uddannelse til beskæftigelse, kan borgeren ofte ende med at stå i en situation, hvor der ikke er adgang til hjælpemidler.

- **Regelforenkling og afbureaukratisering – udenlandsk arbejdskraft**

Regeringen vil som en del af et kommende udspil om udenlandsk arbejdskraft regelforenkle området og blandt andet kigge på beløbsordningens krav om dansk bankkonto, øget mulighed for virksomhedsinternt stillingsskifte på samme opholdstilladelse og mere fleksibelt korttidsspor på fast track-ordningen.

- **Ændring af partshøringsreglerne i forvaltningsloven**

Regeringen vil præcisere reglerne i forvaltningsloven, så det bliver klarere, hvornår partshøring og den forventede afgørelse kan slås sammen i ét brev. Det sikrer, at borgernes

⁶²⁾ Jf. Færre regler og mindre bureaukrati, afsnit 7, s. 33 -40.

ret til at blive hørt bevares, samtidig med at borgerne ikke bliver forstyrret unødigt med flere breve om samme sag.

- **Forenklet administration af rimelighedskravet**

Regeringen har i Aftale om forenkling af beskæftigelsesindsatsen aftalt, at rimelighedskravet skal digitaliseres, og at der skal indføres en enkel og afbalanceret model for opgørelse af rimelighedskravet. Den konkrete udmøntning drøftes i en arbejdsgruppe med DA, LO og KL, og partierne bag aftalen om en forenklet beskæftigelsesindsats skal godkende den endelige udmøntning.

7. Økonomiske konsekvenser af regeringens Sammenhængsreform.

Som det fremgår er de fleste af initiativerne i ”Sammenhængsreformen” arbejdstitler for kommende afbureaukratiseringsprojekter.

OG: Hvad mere er, så vil det være op til et samarbejde med kommuner og regioner samt offentligt ansatte at luge ud i og forenkle reglerne.

7.1. Baggrunden for sammenhængsreformen: Småt med råderum.

Reformen er af regeringen lanceret under slogans om mindre bøvl, mere tid til opgaverne og bedre velfærd.

Men den kontante baggrund er, at regeringen brugte 23½ mia. kr. til skattelettelserne i dens første år⁶³ og at der i de nærmest kommende frem til år 2022 er meget få penge i det økonomiske råderum.

Tabel: Opdateret 2025 – fremskrivning 2019 – 2025.⁶⁴

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Mia. kr. (2019-priser)							
Opdateret 2025-forløb, august 2018	4¼	5½	7½	12¼	18¼	23¼	27½
- heraf offentlig forbrugsvækst	2	4	6	7¾	10½	12	13¼
- heraf reserve til øvrige prioriteringer	2¼	1½	1½	4½	7¾	11¼	14¼

Anm.: Råderummet opgøres aktuelt ift. udgiftsniveauet i 2018. Tal er afrundet til nærmeste kvarte milliard. Grundet afrundinger kan der være afvigelser mellem summen af delkomponenter og totalen. Råderummet er opgjort med usikkerhed, som er stigende ud i tid.

Kilde: Egne beregninger.

⁶³) Jf. Skatteministeriet: Skattepolitisk redegørelse 2018, s. 20 midt for.

<http://www.skm.dk/media/1730618/Skatteoekonomisk-redegoerelse-2018.pdf>

⁶⁴) Kilde: Finansministeriet: Opdateret 2025 – forløb – grundlag for udgiftslofter. Aug. 2018.

<https://www.fm.dk/publikationer/2018/opdateret-2025-forloeb>

Derfor har regeringen satset på, at man kunne strække de offentlige budgetter mere og gøre den offentlige sektor mere effektiv, så den både kunne ”køre længere på literen” og ”køre nye veje”.

I første omgang skulle det løses ved at spare penge ved overenskomstforhandlingerne. Offentligt ansattes lønninger skulle stige langsommere end privatansattes. Forsøget lykkedes som bekendt ikke - det satte de offentligt ansatte en stopper for ved overenskomsten.

Derfor forsøger regeringen nu at strække de offentlige budgetter længere gennem sammenhængsreformen.⁶⁵

7.2. Regelfjernelse og forenkling skal frigøre tid for 4 mia. kr.

Ikke desto mindre er VLAK – regeringen fremkommet med et ganske kontant bud på en økonomisk effekt af reformen: + 4 mia. kr over 4 år.⁶⁶

Dette bygger på en konsulentrapports beregning af, hvad forenkling af regler og registreringskrav samt reduktion af sygefravær kan ”frigøre” af arbejdsressourcer indenfor for ældreområdet respektive indenfor dagtilbudsområdet.⁶⁷ Rapporten er udarbejdet af konsulentbureauer på bestilling af Finansministeriet og Ældreministeriet og i samarbejde med otte kommuner.

Ifølge innovationsministeren viser kulegravningen, at kun mellem halvdelen og totredjedele af medarbejdernes tid går med direkte kontakt med de ældre.⁶⁸

⁶⁵) Jf. Gravesen, Bent: Løkke som velfærdsreformator. Kritisk Debat, aug. 2018.

http://www.kritiskdebat.dk/print_2.php?item_id=1998

⁶⁶) Jf. VLAK – regeringen: Færre regler og mindre bureaukrati, s. 11. og jf. Allentoft, Nick: Stakkels offentligt ansatte og borgere: Sammenhængsreform med pincetter og skovle. Det offentlige.dk, 12.09.18.

<https://www.denoffentlige.dk/stakkels-offentligt-ansatte-og-borgere-sammenhaengsreform-med-pincetter-og-skovle>

⁶⁷) Jf. Rambøll Management Consulting og QVARTZ i samarbejde med Sundheds- og Ældreministeriet og Finansministeriet: Kulegravninger af ældrepleje- og dagtilbudsområdet. Sept. 2018.

<https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2018/09/regelforenklinger-i-aeldreplejen>

⁶⁸) Jf. Ritzau: Regeringen vil skaffe tusindvis af varme hænder i ældreplejen ved at rydde op i reglerne. Dr.dk, 02.09.18.

<https://www.dr.dk/nyheder/politik/regeringen-vil-skaffe-tusindvis-af-varme-haender-i-aeldreplejen-ved-rydde-op-i>

Rapporten anfører nærmere bestemt, at der indenfor ældreområdet ville kunne frigøre flere end 2000 årsværk, nærmere bestemt mellem 1750 og 2650 årsværk eller ca. 850-1.300 mio. kr. årligt i lønomkostningerne til ATA-tiden.⁶⁹ De væsentligste forbedringsforslag knytter sig til dokumentationspraksis, velfærdsteknologi og reduktion af sygefravær.

Indenfor dagtilbudsområdet skulle der ifølge rapporten kunne frigøres ca. 900-1.450 årsværk eller ca. 350-550 mio. kr. årligt i lønomkostningerne til ATA-tiden. De væsentligste forbedringsforslag knytter sig til organisering af personaleressourcer, forældresamarbejde og sygefravær.⁷⁰

Samlet besparelspotentiale i de to sektorer skulle altså være mellem 1200 mio. og 1850 mio. kr. årligt.

Problemet er imidlertid for det første, at det er overmåde vanskeligt at opgøre, hvor lang tid medarbejdere bruger på at efterleve en regel. Dette problem har konsulentundersøgelsen ”løst” ved slet ikke at beregne potentialeskøn for hvert af de enkeltstående initiativer i afbureaukratiseringsreformen.⁷¹ MEN: Dermed bliver det samlede tal, hvor meget tid, der kan frigøres, selvsagt også forbundet med meget stor usikkerhed.⁷²

For det andet er problemet, at man når frem til den samlede store besparelse på basis af lang række af for det meste ganske små besparelser, der fremkommer ved at fjerne eller forenkle en hel masse små registreringer og aktiviteter. Men det er på ingen måde givet, at man med at lave en masse små ændringer hist og her, så samlet får frigjort meget stor tid.

Innovationsminister Sofie Løhde har da også vedgået, at der er tale om en ren ”politisk målsætning”: ”Det er vores politiske målsætning, at vi vil fjerne bøvl og bureaukrati for 4 mia. kroner frem til 2022. Dermed 1 milliard kroner om året”.⁷³

Hertil kommer, at det jo langt fra er først gang diverse regeringer forsøger sig med at fjerne bureaukrati og overflødige regler. Nogle af de større ”reformer” gennem tiderne har været⁷⁴:

⁶⁹⁾ Jf. Ovennævnte rapport, s. 6.

⁷⁰⁾ Jf. ovennævnte rapport, s. 16.

⁷¹⁾ Jf. Okkels, Oliver Kjærhauge og Sofie Frøkjær: «Faktacheck: Minister lover 4 milliarder uden beregning bag ved». Dr.dk, Detektor, 20.09.18.
<https://www.dr.dk/nyheder/indland/faktatjek-minister-lover-fire-milliarder-uden-beregning-bag>

⁷²⁾ Jf. Kristiansen, Cecilie Lund, Jakob Hvide Beim og Julie Kaufmann: Ekspertter sår tvivl om effekten af regeringens store reform. Politiken, 05.09.18

⁷³⁾ Jf. Okkels, Oliver Kjærhauge og Sofie Frøkjær: Oven anførte faktacheck.

- Schlüter - regeringen (1983): "Program for modernisering af den offentlige sektor".
- Nyrup – regeringen (1993): "Nyt syn på den offentlige sektor".
- Fogh – regeringen (2002): "Med borgeren ved roret".
- Fogh – regeringen (2007): "Kvalitetsreformen".

Alle "lavthængende frugter" og hurtige besparelser må imidlertid hermed også anses for at være høstet for længst, hvormed det må anses for urealistisk, at de resultater, som denne seneste "afbureaukratiserings" - udspil evt. trods alt måtte give, vil kunne komme hurtigt.

7.2. Er sammenhængsreformen en spareøvelse?

Spørgsmålet er da også, om reformen snarere end at skulle medføre en reel effektivisering er tænkt som en anledning/forhåndsbegrundelse for at spare?

Dvs. at regeringen ikke venter og ser, om forandringerne rent faktisk frigiver nogle penge, men bare på forhånd høster det som en besparelse rundt omkring i kommunerne, som disse så efterfølgende må se, om de rent faktisk kan realisere? ⁷⁵

Reformens "moder" – innovationsminister Sophie Løhde – har ganske vist afvist, at reformen ville betyde besparelser på medarbejdere og at disse som følge af den skulle komme til at løbe hurtigere, tværtimod: "Reformen skal på ingen måde presse medarbejderne. Den skal tværtimod blandt andet gerne resultere i, at medarbejderne får mere plads til deres faglighed og mere tid til deres kerneopgaver." ⁷⁶

⁷⁴) Jf. Greve, Carsten og Niels Ejersbo: Udviklingen i styringen af den offentlige sektor – baggrundspapir til Produktivitetskommissionen.

<http://produktivitetskommissionen.dk/media/142136/baggrundsnotat%20af%20greve%20og%20ejersbo.pdf>

⁷⁵) Jf. Andersen, Niels Åkerstrøm i Richter, Lise og Filiz Yasar: "Ekspert: Hvis politikerne vil reducere bureaukratiet, skal de lave politik på den ny måde". Information 05.09.18.

<https://www.information.dk/indland/2018/09/ekspert-politikerne-reducere-bureaukratiet-lave-politik-paa-ny-maade>

⁷⁶) Jf. Tverskov, Catarina Saltbæk: " FOA's formand: Sammenhængsreform vil presse folk til at løbe hurtigere " Interview med Mona Striib. FOA-bladet, 20.06.18.

<https://www.fagbladetfoa.dk/Artikler/2018/06/17/FOAs-formand-Sammenhaengsreform-vil-presse-folk-til-at-loebe-hurtigere>

Og Løhde har slået fast, at ”Vi ikke kommer til at tage en bøjet femogtyveøre fra noget plejehjem.”⁷⁷

Men dette er for det første i modstrid med, at Løhde alligevel har stillet en budgetbesparelse på offentlig administration i udsigt: I perioden 2019 til 2022 skal udgifterne til administration i henholdsvis stat, kommuner og regioner falde år for år.⁷⁸

For det andet kan man sagtens forestille sig, at regeringen ikke reducerer nogen konkrete budgetter, men simpelthen i de årlige aftaleforhandlinger med kommunerne indarbejder reformens angivelige besparelser som en del af tilskuddet fra regeringen og som træder i stedet for ”rigtige penge” fra staten.

På denne måde har regeringen ikke direkte taget noget fra nogen i ældre - eller dagtilbudssektor, men med mindre kommunerne selv kan høste de angivne besparelser, vil kommunerne have så meget mindre at gøre godt med til velfærden på de pågældende områder. Og så må kommunerne selv ud og svinge sparekniven.

Regeringen kan så vaske hænder og hævde, at man da ikke har dikteret nogen besparelser, men i stedet bare givet gode ideer til at frigøre tid og ressourcer. Og man kan pege på kommunerne som sorteper for at skære i bureaukratiet og som ansvarlige for, hvis det ikke lykkes og der i stedet må skæres i bemanning og service.

7.3. Manglende opgør med det egentlige onde: Neoliberalismens egen ”New Public Management”

Til de tvivlsomme effekter kommer det yderligere problem, at den stærkt liberalistiske VLAK – regeringen med sammenhængsreformen på ingen måde afskaffer nældens rod: Den styringsreform man begyndte i 80’erne under Schlüter – regeringen: New Public Management.

Denne reform indførte ikke bare en massiv dokumentation – og kontrolregime for det offentlige ansatte og det må anerkendes, at det vil man måske nu reducere på.

⁷⁷) BT: Regering: Regeloprydning kan frigøre 2000 årsværk i ældreplejen 02.09.18.
<https://www.bt.dk/politik/regering-regeloprydning-kan-frigoere-2000-aarsvaerk-i-aeldreplejen>

⁷⁸) Jf. Bøgelund, Eva: Der skal skæres i administrationen hvert eneste år. DJØF – bladet, 08.09.18.
<https://www.djoefbladet.dk/artikler/2018/9/der-skal-sk-ae-res-i-administrationen-hvert-eneste--aa-r.aspx>

Men New Public Management indførte også markedsgørelse - altså privatisering, udlicitering af offentlige opgaver og kommercialisering af den tilbageværende offentlige sektor. Men denne del af NPM rører det aktuelle udspil ikke ved, tværtimod får konkurrenceudsættelsen sandsynligvis en tak opad.⁷⁹

Men det giver ikke mindre bureaukrati. For privatisering og udlicitering tvinger det offentlige til at bruge tid og penge på udbud, kontraktindgåelse og ikke mindst på opfølgning på kontrakter for at sikre sig mod misligholdelse.

Og det fører således ikke til færre, men flere og flere regler og resultatmålinger.

⁷⁹) Jf. Torfing, Jakob i Siegumfeldt, Pernille: ” NPM-kritiker: Sammenhængsreform adresserer kun det halve problem”. Magisterbladet, 05.09.18

<https://www.magisterbladet.dk/news/2018/september/npmkritikersammenhaengsreformadressererkunundethalveproblem>

AFSLUTNING: Sammenfatning og konklusion.

Se indledende resume.

Økonom, Cand. Scient. Adm. Henrik Herløv Lund

Henrik Herløv Lund er uddannet som økonom (cand. Scient. adm.) på Roskilde Universitet ved Institut for Forvaltning og Samfundsøkonomi i 1988 (I dag benævnt Institut for samfund og globalisering).

Han er tidligere underviser i nationaløkonomi, international økonomi og offentlig økonomi.

Herudover er han kendt fra Den Alternative Velfærdskommission.

Henrik Herløv Lund har bidraget til eller selv skrevet en række bøger/rapporter

Alle publikationer af Henrik Herløv Lund kan downloades fra www.henrikherloevlund.dk under "artikler og rapporter".

Nye analyser udgives med det månedlige nyhedsbrev "KRITISKE ANALYSER".

Vederlagsfrit abonnement på nyhedsbrevet kan tegnes ved at maile til Henrik Herløv Lund på herloevlund@mail.dk